

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าการแก้ปัญหา และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพราะการศึกษามีความสำคัญโดยตรงกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาช่วยพัฒนาฟื้นฟูศักยภาพของบุคคลให้สามารถพึ่งตนเอง พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนและพัฒนาสังคมได้ นอกจากนี้การศึกษายังเป็นเครื่องมือในการปลูกจิตสำนึกของบุคคลให้เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นรากฐานของการพัฒนาอื่น ๆ (กรมวิชาการ. 2541 : 9)

การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กระจายอำนาจในการบริหารงานสถานศึกษา ออกเป็น 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 4)

จากความสำคัญและนโยบายการกระจายอำนาจการศึกษาของรัฐบาล ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีผู้นำองค์กรคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้รับมอบอำนาจและความรับผิดชอบตามภารกิจ และมีอิสระในการบริหารจัดการตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่จะสั่งการอนุญาต อนุมัติหรือปฏิบัติราชการตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ดังนั้นพฤติกรรมการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะบริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายได้ เพราะพฤติกรรมการบริหาร เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่มีระบบความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรซึ่งเปรียบเสมือน สมอ ขา และพลังกำลังของผู้บริหาร ที่ผู้บริหารทุกวงการจะต้องใช้เป็นวิถีทางไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน (Knezevich. 1975 : 5) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรานี สงวนนาม (2545 : 143) และ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 1) ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องมาจากงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและจะเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็ขึ้นอยู่กับที่ลักษณะงานนั้น ดังนั้นน่าจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้เป็นอย่างดี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศ มุ่งเน้นการบริหารจัดการเป็นเอกภาพ มีการกระจายอำนาจรวมทั้งกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบที่ต่อเนื่องชัดเจน ซึ่งในหมวดที่ 6 เกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก” มาตรา 48 “ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และรับรองการประกันคุณภาพภายนอก” มาตรา 49 “ให้มีสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน”

ในการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรก สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งหมด จำนวน 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ และได้คัดเลือกมาตรฐานมา 14 มาตรฐาน 75 ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ประเมินรอบแรก โดยจัดแบ่งมาตรฐานการศึกษาออกเป็นด้าน 3 ด้านคือ มาตรฐานด้านผู้เรียนมี 7 มาตรฐาน 35 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษามี 5 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้และมาตรฐานด้านครูมี 2 มาตรฐาน 18 ตัวบ่งชี้ ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษา และ

มาตรฐานด้านครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2545 – 2546 จำนวน 161 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. 2547 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งผลการประเมิน มาตรฐานที่โรงเรียนยังมีผลการประเมินได้คุณภาพระดับปรับปรุง และระดับพอใช้ ดังนี้ มาตรฐานด้านผู้เรียน ได้แก่ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐาน ที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษาจัดองค์กร / โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษา ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น และมาตรฐานด้านครู ได้แก่มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกดังกล่าวแสดง ให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษายังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ โดยเฉพาะ มาตรฐานด้านผู้เรียนนักเรียน ยังขาดทักษะกระบวนการที่คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และสอดคล้องการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. 2547 : 19) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับชาติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2546

วิชา ชั้น	ไทย %	คณิต %	วิทย์ %	อังกฤษ %	สังคม %	เคมี %	ชีววิทยา %	ฟิสิกส์ %
ป.6	45.11	40.85	42.42	38.67	-	-	-	-
ม.3	52.58	33.95	37.14	37.54	49.44	-	-	-
ม.6	43.68	33.43	48.17	36.36	41.86	39.84	38.55	31.68

จากภาพประกอบพบว่าคะแนนเฉลี่ยภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 52.58 ที่เหลือมีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 และในปีการศึกษา 2546 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ย ภาษาไทย 60.12 คณิตศาสตร์ 56.26 และวิทยาศาสตร์ 55.18(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2, 2547 ไม่ปรากฏเลขหน้า) จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาชี้ให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยในทุกวิชาที่ประเมินค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการศึกษาของไทยสมควรได้รับการติดตามและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ให้ได้มาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับผู้บริหารสถานศึกษา โดยตรงตลอดจนคณะครูหรือบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมทุกอย่าง ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ดังรายงานวิจัยของไพฑูริย์ เกือบวัน (2547 : บทคัดย่อ) และ วัลลภ สุขประเสริฐ (2547) ต่างพบว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากรายงานวิจัยและสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษาและมาตรฐานด้านครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับสถานศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาส่งเสริมปรับปรุงแก้ไขกระบวนการดำเนินงานให้สอดคล้อง เพื่อยกระดับคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2
2. เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษามาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9(3) ที่กำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับของสถานศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษา และมาตรฐานด้านครู และนอกจากนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการที่ผ่านมาของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และด้านครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ส่งผลต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ตามมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษา และมาตรฐานด้านครู ปีการศึกษา 2547 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) จำนวน 148 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษา และมาตรฐานด้านครู จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) จำนวน 108 โรงเรียน คำนวณโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) (ยูทงพงษ์ กัวยวรรณ์. 2543 : 79) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้

2.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

2.1.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา

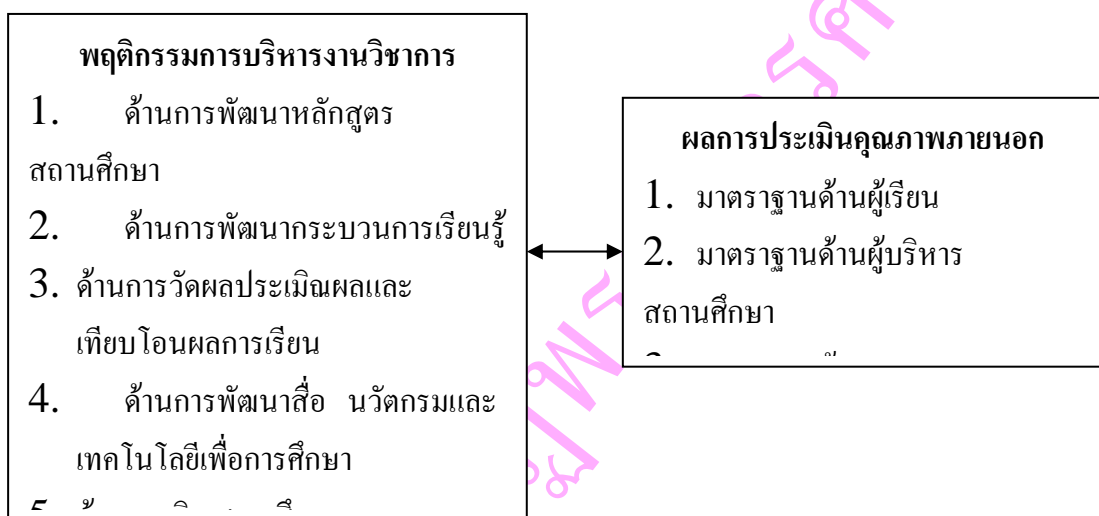
2.2 ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษา และมาตรฐานด้านครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 โดยพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ใช้แนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32-33) ; จันทรานี สงวนนาม (2545 : 145) ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 3-4) ; กมล ศิริบรรณ (2539 : 5) ; อุทัย บุญประเสริฐ (2539 : 82) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536ก : 4-9) และผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษาและมาตรฐานด้านครู

(สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2546ข : 19) นำมาเขียน เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการบริหาร หมายถึง การกระทำของผู้บริหารที่ปรากฏออกมาโดยการแสดงออกถึงความสามารถในการกระทำตามอำนาจหน้าที่ ให้ผู้ร่วมงานสังเกตได้ส่งผลการปฏิบัติงาน ในการบริหารกิจกรรมทุกชนิดของหน่วยงาน

2. พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ หมายถึง คະແນນທີ່ໄດ້ຈາກແບບວັດຄວາມຄິດເຫັນของผู้บริหารเกี่ยวกับการแสดงออกถึงการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกอย่าง ที่มีส่วนพัฒนาการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนตามขอบข่ายงานวิชาการของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน ดังนี้

2.1 พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง คະແນນທີ່ໄດ້ຈາກແບບວັດຄວາມຄິດເຫັນของผู้บริหารเกี่ยวกับการที่ผู้บริหารได้ชี้แนะ กระตุ้น ดำเนินการ

ประจําแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

2.2 พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง คະแนนที่ได้จากแบบวัดความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการที่ผู้บริหารชี้แนะ กระตุ้น เสริมแรง ช่วยเหลือครูในการวางแผนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและฝึกปฏิบัติจริง โดยเน้น กระบวนการกลุ่ม จัดครูเข้าสอนแทน พัฒนาครู นิเทศการสอนของครู

2.3 พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผล การเรียน หมายถึง คະแนนที่ได้จากแบบวัดความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการที่ผู้บริหาร ได้ชี้แนะ กระตุ้น เสริมแรง ช่วยเหลือครู ให้ครูศึกษาความรู้ระเบียบการวัดผลประเมินผล จัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา กำหนดแนวปฏิบัติการวัดผลที่หลากหลาย ประเมินตามสภาพที่แท้จริง พัฒนาเครื่องมือให้ได้มาตรฐานติดตามตรวจสอบเอกสารแบบ ประเมินผลการเรียน ตลอดจนให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์ จากสถานศึกษาอื่น และ รายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองทราบ

2.4 พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา หมายถึง คະแนนที่ได้จากแบบวัดความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการที่ผู้บริหาร ได้ชี้แนะ กระตุ้น เสริมแรง ช่วยเหลือครูศึกษาเอกสารคู่มือ ความจำเป็นในการใช้สื่อ ตลอดจนการผลิต จัดหาสื่อ พัฒนาสื่อ และประสานความร่วมมือในการหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนการสอน จัดหาแหล่งเรียนรู้และวิทยากรท้องถิ่น ติดตามประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.5 พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง คະแนนที่ได้ จากแบบวัดความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการที่ผู้บริหารได้ดำเนินการจัดระบบการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ นิเทศในรูปแบบที่หลากหลายและติดตาม ประเมินผลการนิเทศ และประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ ในการพัฒนาระบบการนิเทศ

3. ผลการประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง คະแนนจากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาที่ดำเนินงาน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือหน่วยงาน ภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง โดยรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนดไว้ ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในรอบแรก โดย ประกอบด้วยมาตรฐาน จำนวน 3 มาตรฐาน ดังนี้

3.1 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง คะแนนจากผลการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนจำนวน 7 มาตรฐานโดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2547

3.2 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้บริหาร หมายถึง คะแนนจากผลการประเมินมาตรฐานด้านผู้บริหารจำนวน 5 มาตรฐานโดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2547

3.3 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านครู หมายถึง คะแนนจากผลการประเมินมาตรฐานด้านครู จำนวน 2 มาตรฐาน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2547

4. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 108 คน

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางเพื่อนำไป ปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม วางแผนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 และนำเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานตามที่กำหนด

2. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งผลต่อนักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

3. เป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งนำไปอ้างอิงในการพัฒนา วางแผน หรือให้การส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น